

מסורת
הש"ס

מאימתי פרק ראשון ברכות ח

עין משפט
גדר מצוה

בכא ב מיי" פ"ח מהלכות
תפלה הלכה א' ס"ב
עשין יט עוש"ע אר"ח
סימן א סעיף ע :
ל ב מיי" וס"ב סעיף ע
עוש"ע אר"ח סימן ז
סעיף יא :
לא ב מיי" ע הלכה ב
וסתם עס עור ט"ע
אר"ח עס סעיף ג :
לב ד מיי" ע הלכה ג
וסתם עס עוש"ע
אר"ח עס סעיף ית :
לז ה מיי" ט"ב עס
הלכה ע סתם עס
עוש"ע אר"ח סימן
קמ"ו סעיף א :

[ע"י חס' סוטה לג.
ד"ס כיון]

לד ז [עור"ס] ח מיי"
עס סת"ג עס עוש"ע
עס סת"ג ב [כך אלפס
כאן וכפרק הקורא אה
הכנה דף רע"ג] :
לה ח מיי" ט"ב עס
הלכה כה סתם עס
עור וט"ע אר"ח סימן
קפ"ה סעיף א :

הגהות הגר"א
[ח] גמ' מאי דכתי' ואני.
ל"ב ג' ר"י
ור"ח אין תפלת של
אדם נשמעת אלא בבית
הכנסת שנאמר ואני :

[יבמות סג :
קלה ז

גליון הש"ס
גמ' כל העוסק בתורה
כו' . כד"ף איתא ומני
בבב"ס : [ע"ל לעולם
ידור ט' . מ"ג סימן
הר"ח סק"ג : ע"ג בין
פסוקא לפסוקא ט' . ע"י
יומא ע ע"א כתי' ד"ה
ולא מפני : רש"י ד"ה
כמשתל כו' כמנחם כו' .
כי מן המים משיחה
שמות ב' [מתרגם מן
מ"א שגמיה] :

[מגילה כט . ועיין עס
ה"עב]

רב ששת מהדר אפיה וגרים . ואל"תוהא אמרינן בסוטה (פ"ז ד'
לע.) מאי דכתי' וכפתחו עמדו כל העם (נחמיה ה) כיון שנפתח
ספר תורה אכור לספר אפי' בדבר הלכה. ויש לומר תוס' אירי בקול
רס כדי שלא יבטלו קול קריאת התורה והכא אירי בנחת. והאי דקא
מהדר אפיה רבותא משמע אט"ג
מהדר אפיה שגראה כמניה ספר
תורה שפיר דמי והאי דמהדר אפיה כתי'
שיכונן גרסתו. ור"ב אלפס (מגילה פ"ד)
כתב דה"ג מפרשי דוקא ט"ג עס
עשרה אחרני או יוכל ללמוד . אבל
אין עס עשרה כי אס עמו לא . והכא
מירי עהו עס עשרה בלא הוא ועוד
תיך האלפסי עש"י רב ששת שחורו
אומנתו הוא . (י) ואנן מסתבר לן כי
ולא ותי' א"י תירוצא* : ענינים מקרא אחד
וג' (ה) אמר הקב"ה כל העוסק בתורה ובגמילות
חסדים יומתפלל עם הצבור מעלה אני עליו
כאלו פדאני ליולבני מבין אומות העולם אמר
ר"ל יכל מי שיש לו בית הכנסת בעירו ואינו נכנס שם להתפלל נקרא רע
שנאמר כ"ה אמר ה' על כל שכני הרעים הנוגעים בנחלה אשר הנחלתי את
אדמתם ואת בית יהודה אחוש מתוכם . אמרו ליה לר' יוחנן איכא סבי בבבל
חמה ואמר למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה כתיב אבל בחציה
לארץ לא כיון דאמרי ליה מקדמי ומחשבי לבי כנישתא אמר היינו דאהני להו
כדאמר ר' יהושע בן לוי לבניה קדימו וחשיבו ועיילו לבי כנישתא כי היכי
דתורבו דיי א"ר אחא ברבי חנינא מאי קרא אשרי אדם שומע לי לשקד על
דלתותי יום יום לשמור מוזות פתחי וכתבי בתריה כי מוצאי מצא חיים . אמר
רב חסדא לעולם יכנס אדם שני פתחים בבית הכנסת שני פתחים סלקא דעתך
אלא אימא שיעור שני פתחים ואחר כך יתפלל : על זאת יתפלל כל חסיד
אליך לעת מצא אמר ר' חנינא לעת מצא זו אשה שנא' מוצא אשה מצא טוב
במערבא כי נסיב אינש אחתא אמרי ליה הכי מצא או מוצא מצא דכתיב מצא
אשה מצא טוב יופק רצון מה' מוצא דכתיב ומוצא אני מר ממות את האשה
וג' ר' נתן אומר לעת מצא זו תורה שנאמר כי מוצאי מצא חיים וג' רבנחמן
בר יצחק אמר לעת מצא זו מיתה שנא' למות תוצאות תניא נמי הכי תשע
מאות ושלישה מיני מיתה נבראו בעולם שנאמר למות תוצאות תוצאות
בגימטריא הכי הוו קשה שבכלן אסברא נחא שבכלן נשיקה אסברא דמיא
כדזורא בגבבא דעמרא דלאחורי נשרא ואיכא דאמרי כפיטורי בפי ושט נשיקה
דמיא כמשחל בניתא מחלכא ר' יוחנן אמר לעת מצא זו קבורה א"ר חנינא
גמאי קרא השמחים אלי גיל ישישו כי ימצאו קבר אמר רבה בר רב שילא
היינו דאמרי אינשי ליבעי אינש רחמי אפילו עד זיבולא בתרייתא שלמא מר
זוטרא אמר לעת מצא זה בית הכסא אמרי במערבא הא דמר זוטרא עדיפא
מכלהו . אמר ליה רבא לרפרם בר פפא לימא לן מר מהני מילי מעלייתא
דאמרת משמיה דרב חסדא במילי דבי כנישתא אמר ליה הכי אמר רב חסדא
גמאי דכתי' אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב אוהב ה' שערים המצויינים (ו)
בהלכה יותר מבתי כנסיות ומבתי מדרשות והיינו דאמר ר' חייא בר אמי משמיה
דעולא מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של
הלכה בלבד . ואמר אביי מריש הוה גריסנא בגו ביחא ומצלינא בבי
כנישתא כיון דשמענא להא דאמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא מיום
שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד ולא הוה מצלינא אלא היכא
דגריסנא* רבי אמי ורבי אסי אף על גב דהוו תליסר בי כנישתא בסבריא לא מצלו אלא ביני
עמודי היכא דהוו גרסי : ואמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא גדול הנהגה מיגיעו (ו) יותר מירא שמים
דאילו גבי ירא שמים כתיב אשרי איש ירא את ה' ואילו גבי נהגה מיגיעו כתיב יגיע כפיך כי
חאכל אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא ולגבי ירא שמים וטוב לך לא כתיב ביה :
ואמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא לעולם ידור אדם במקום רבו שכל זמן ששמעי בן גרא קיים לא נשא
שלמה את בת פרעה והתניא אל ידור לא קשיא הא דכייף ליה הא דלא כייף ליה : אמר רב הונא בר יהודה אמר
רבי מנחם אמר ר' אמי מאי דכתי' ועוובי ה' יכלו יוה המניה ס"ת (י) ויוצא רבי אבהו נפיק בין גברא לגברא .
בעי רב פפא ב"בין פסוקא לפסוקא מהו תיקו ר"ב ששת מהדר אפיה וגרים אמר אנן בדידן ואינהו בדידהו :
אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי אמי לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום
ואפילו

עת רלון . אלמא יס עשה שהיא של רלון : ככיר לא ימאם . תפלת
הרבים לא ימאם : מקרב לי . ממלחמות הבאות עלי : כי כרבים היו
עמדי . שהתפללו עמי : פדה בשלום . זה עסקך בדברי שלום דהיינו
תורה דכתיב וכל נתיבותיה שלום (משלי ג) וכן גמילות חסדים נמי
שלום הוא שמחך שגומל חסד בגופו תורה אור
לחצירו הוא מכיר שהוא אהבו ובחל"ה : **הני נוהס מעל**
אדמס . סיפיה דקרא הוא : מקדמי . ערביט כלומר
שחרית : **מחסי** . ערביט כלומר
מאריכיין בבית הכנסת : **שיעור שני**
פתחים . רוחב יכנס לפנים שלא יפסק
סמוך לפתח דכראה עליו כמשי עכו
בית הכנסת ויהא מוזנן כמון לפתח
ללחא : **יתפלל לעת מצא** . יתפלל שיהו
מזויין לו כשיטריך : **לעת מצא זו**
מיתה . שימות במיתה יפה ונחה :
אסברא . אישטרי אגנומנט בלע"ז
שכחך הגוף : **כחיוצא בגבבא דעמרא**
דלאחורי נשרא . כענפי הסירים
הנסבכים בגות הלמר כשארס נותק
בחוקה ומשליך לאחור שאי אפשר שלא
יתקף הלמר עמה : **כפיטורי כפי וטע** .
יס אוקייטוס יס כו מקומות שאינו
מקבל ברזל ומחברין לוחי הספינה
ע"י חבלים ועקלים שחוצבי בקבויו
ותוקעין אותו בדוחק לפי עהס סנין
כמדת הקב" : **פיטורי** . חבלים
דמתרגמינן ופטורי ל"ט (מלכים א')
אטוין : **כפי וטע** . הוא הקב"ה שהוא
עגול כפי וטע : **כמשתל בניתא מחלכא** .
כמושך נימת שער מתוך החלב :
זיבולא בתרייתא שלמה . שיהא לו שלום
כל ימי חייו וחק ביום קבורתו עד
השליכת עפר האחרונה שבכיסוי
קבורתו : **זיבולא** . פלא ד"ל בלע"ז :
לעת מצא זה בית הכסא . שיהא דר
במקום שיש בית הכסא סמוך לו לפי
שהיה קרקע של צבל מולות מים
ואין יכולין לחפור שם חפירות והיו
צריכין ללחא בשדות ולהתרחק מאל :
המצויינים . ציון ואסיפת לבור : **ביני**
עמודי . שבית המדרש נכון עליהם
מלמעלה : **שכל זמן ששמעי בן גרא**
קיים כו' . דסמוך למיתה שמעי כתיב
ויסתחן שלמה את פרעה (מלכים א') :
הא דכייף ליה . אס כפוף הוא לרבו
לקבל תוכחתו ידור אללו . ואס לאו עוב
להתרחק ממנו ויהי סוגג ואל יסתחן
מוזי : **מהדר אפיה וגרים** . משנתו
כסקורין בספר תורה : **ישלים**
פרשיותיו . על כל שבת ושבת :
ואפילו

[יומא סג :
תענית כד :
יבמות עב .
סנהדרין סד.]

הגהות
הב"ח

(א) גמ' פדה
בשלום נפשי
מקרב לי וגו'
מאי פדה
בשלום נפשי
אמר הקב"ה :
(ב) שם
המצויינים עס
בבלכה :
(ג) שם הנהגה
מיגיע כפי
יותר : (ד) שם
זה המניה ס"ת
כשהוא פתוח
ויולא : (ה) תי'
קודם ד"ה רב
שם י"ל ד"ה
שיעור שני
פתחים פיכס
כפיטורי
שיעור ב'
פתחים מונח
צריך להכנס
לבית הכנסת
שיעור רוחב
ב' פתחים ע"ס
ח' אמות הכל
זה איתו דמאחר
שכ"ה ויש
כ"ה מה לי
סמוך לפתח מה
לי אית סמוך
וכן אס היה
בית הכנסת לר'
וכיה עס רוב
עס בע"כ צריך
לישכ קרוב
וסמוך לפתח
אלא הכי פי'
שלא יתבר
להתפלל מיד
כשהוא בבית
הכנסת אלל
יש משע כדי
שתשייב דעתו
עליו עס זה
אין דבר הגון
להתחיל מיד
שנלכה עליו
כמשאוי :
(י) ד"ה רב
ששת וכו'
אומנתו הוא
וכתב ואנן
מסתבר :

לקמן דף ג

הכלים קוב :
עס קנה
[כמות פי'
מ"א חולין
מד:]

ישיעה א